MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
MICHAEL MALLIA

Seduta tat-28 ta' Ottubru, 2011

Appell Kriminali Numru. 220/2010

Il-Pulizija
(Spt. Jesmond Borg)
Vs
John Zammit
Kwerela ta' l-Onorevoli Joe Mizzi

Il-Qorti,

Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellant quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli

A) fix-xahar ta' Marzu 2009 u fix-xhur precedenti, bil-hsieb li jtellef jew inaqqas mill-gieh ta' l-Onorevoli Joe Mizzi M.P. u persuni ohra, wegghu bi kliem, b'gesti, b'kitba w b'disinji;

B) fl-istess perjodu ta' zmien, permezz tal-mezz ta' xandir, immalafama lill-Onorevoli Joe Mizzi M.P. u persuni ohra.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tal-14 ta' Mejju, 2010, li biha, wara li rat l-artikoli 3 u 11 tal-Kap. 248 u l-artikolu 7(1)(d) u 11(1) tal-Kap. 9, sabet lill-appellant hati tal-imputazzjonijiet dedotti kontra tieghu w ikkundannatu ghall-multa ta' elf Euro (€1000).
Rat ukoll l-artikolu 383 tal-Kap. 9 u obbligat lill-appellant ma jimmalafamax u/jew jimmolesta lill-parte civile l-Onor. Joe Mizzi ghall-perjodu ta' sena, taht penali ta' elfejn, tlett mija, disgha w ghoxrin Euro w sebgha w tletin centezmu (€2329.37).

Rat ir-rikors tal-appellant minnu pprezentat fil-21 ta' Mejju, 2010, li bih talab li din il-Qorti joghgobha in vista tal-premess tirrevoka s-sentenza appellata w tilliberah minn kull htija w piena.

Fliet l-atti kollha processwali.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravju tal-appellant fil-qosor jikkonsisti fis-segwenti w cioe':-

L-appellant dejjem sostna d-dritt tieghu tal-liberta' tal-istampa w anke tal-liberta' tal-kelma.
Il-Qrati taghna dan il-principju accettawh u dan fuq l-iskorta tal-gurisprudenza tal-Qorti Ewropeja ghad-drittijiet tal-bniedem illi jaghmulha cara illi fejn jidhol bniedem politiku u anke bl-agir tieghu fil-qasam privat jista' jkun soggett ghall-kritika, tali kritika ma tistax tintqies ingurjuza w malafamanti. Min jidhol ghall-hajja politika jrid ikun lest, sakemm il-fatti jkunu veri, l-kumment huwa hieles.

Il-fatti kollha f'dan il-process verament jinkwadraw ruhhom minn dan l-aspett. L-appellant bl-ebda mod qatt ma attakka l-hajja privata personali ta' l-Onorevoli Joseph Mizzi. Li attakka w qajjem mistoqsijiet persistenti huwa kif l-Onorevoli Joe Mizzi bidel l-iskema kollha ta' kif kien ippjanat u mibni l-housing estate biex gab struttura monumentali hdejn l-ohrajn kollha. Barra minn hekk, din l-

istruttura manifestament hija “eye sore” hdejn il-bini l-iehor. L-appellant qajjem kwistjonijiet serjissimi dwar l-operat anke tal-MEPA fil-konfront tal-istess Onorevoli Joe Mizzi.

Il-principji tal-libell fic-civil huma l-istess principji li japplikaw fil-kriminal u l-istess ghandu jinghad dwar l-ingurja bil-kitba illi wkoll taqa’ taht il-ligi tal-istampa.

Ikkunsidrat :

Jibda biex jinghad illi avolja jidher illi dan il-process hu wiehed volomunuz, ftit li xejn fih sustanza li huwa rilevanti ghal dan il-kaz. Il-parti l-kbira tal-process huwa maghmul minn dokumenti ripetuti ghal tlieta, erba` darbiet konsistneti fotokopji minn siti elettronici ta’ artikli u publikazzjonijiet li jikkoncernaw suggetti li wkoll m’ghandhom x’jaqsmu xejn ma’ dan il-kaz u l-kompitu tal-Qorti gie rez ferm difficli ghat-tfittxija tal-vera lanjanza tal-kwerelant l-Onorevoli Joe Mizzi. Biex taqghad, ix-xhieda ma gietx traskritta w is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati ma taghti l-ebda hjiel jew informazzjoni dwar verament x’intqal fl-Awla.

Veru illi din il-kawza hija wahda sommarja, pero` kawza ta’ libel illi tinvolvi persuna pubblika fi hdan partit politiku m’ghandhix tigi trattata l-istess bhal kawza ta’ distrett minghajr konsiderazzjonijiet u argumenti legali u kawza bhal din m’ghandhix tigi deciza b’semplici dikjarazzjoni biss ta’ htija o meno, l-kawza “per se” timmerita hafna aktar.

Hu x’inhu, l-appell qieghed fuq il-meritu tal-kaz u mhux dwar il-formalita` w kif giet redatta s-sentenza.

Ghalhekk wara hafna sforz, il-Qorti irnexxielha tasal ghal xi forma ta’ konkluzzjoni dwar il-fatti ta’ dan il-kaz.

Ikkunsidrat :

Irrizulta mill-provi illi kwerelant l-Onorevoli Joe Mizzi huwa membru parlamentari fi hdan il-partit Laburista. Dana

joqghod f'bini tal-Gvern fil-Kalkara u jidher illi l-bini tieghu huwa partikolari ghax ghola aktar minn ta' haddiehor u l-ispazji pubblici fil-qasam residenzjali gew mehuda bi kwantita` kbira ta' qsari li taghhom jiehu hsieb l-istess kwerelant l-Onorevoli Joe Mizzi.

Irrizulta wkoll li l-istess Onorevoli Mizzi jigi prim kugin ta' Michael Cohen, is-sindku ta' Kalkara u l-appellant qieghed jallega illi saret xi forma ta' kolluzzjoni bejn Mizzi u Cohen sabiex jigu pregudikati d-drittijiet tar-residenti l-ohra tal-Kalkara.

L-appellant ukoll ikkummenta dwar il-bini partikolari tal-kwerelant li huwa hafna ghola minn ta' haddiehor u minkejja illi huwa bini governattiv xorta inghata l-permess illi jtellgha sulari ohra tad-detriment tar-residenti l-ohra tal-Kalkara.

L-appellant jidher illi ha din is-sitwazzjoni bhala abbuz privilegjali tal-istess Onorevoli Mizzi, illi bhala persuna pubblika, minn hawn jew minn hemm, jirrnexxielu jgib permessi illi haddiehor fl-istess inhawi residenzjali ma jgibx.

Il-kwerelant kiteb diversi artikli illi gew imqeghda fuq siti elettronici minn terzi persuni.

Il-kwerelant ma jinnegax il-provenjenza ta' dawn l-artikli, fejn fl-istqarrija tieghu a fol. 57 jammetti illi kitibhom hu u li qabbad terza persuna biex jimpusthom fuq “website”.

B'sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fl-14 ta' Mejju 2010 il-Qorti sabet lill-kwerelant hati u kkundannatu ghall-multa ta' elf Ewro (€1000). Minn dik is-sentenza sar dan l-appell li fih, il-kwerelant qieghed jargumenta illi meta si tratta ta' persuna pubblika l-parametri ta' kritika huma aktar wiesgha minn dawk li jirrigwardaw persuna privata. Huwa biss fejn si tratta ta' gideb u rapporti foloz u kummenti dwar il-hajja personali illi huma pprojbiti, sakemm naturalment din il-hajja personali ma tincediex fuq il-hajja pubblika w tirrifletti fuq in-nazzjon.

Persuna fil-parlament ghandha l-immunita` parlamentari izda dana ma jfissirx illi tista` taghmel li trid anki fit-triq.

Il-kwerelant hawnhekk qieghed jaghmel il-kummenti tieghu u jezercita d-dritt ta' espressjoni u ghaliex jidhirlu illi dan l-agir ta' l-Onorevoli Mizzi ghandu jigi ccensurat u kkundannat.

Minn naha l-ohra l-Avukat Generali argumenta illi dan il-kaz mhuwiex limitat ghal bini biss, izda fih kitba sistematika gurnata wara gurnata imqabbad mill-appellant biex isir hsara lill-kwerelant.

L-appellant mhuwiex qieghed jaghmel "fair comment" fuq dawn il-fatti izda iktar qieghed jaghmel "character assasination" biex jaghmel hsara lill-Onorevoli Mizzi.

Il-kummenti illi ghamel l-appellant ma jistghux jitqiesu bhala "fair comment" ghax huma diretti fuq binarji personali u xejn politiku.

Ikkunsidrat :

Illi bl-Att XIV tal-1987 illum Kap. 319 il-Konvenzjoni Ewropea Dwar il-Libertajiet Fondamentali u Drittijiet tal-Bniedem gew inkorporati fl-ordinament guridiku Malti u llum il-Qrati taghna mhux biss iridu jiehdu in konsiderazzjoni dak illi hemm f'dawk l-artikoli tal-Konvenzjoni izda wkoll il-gurisprudenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet Umani (Angelo Fenech pro et noe. vs Carmelo Callus et. App. Civili 04.02.1994).

Din il-gurisprudenza kompliet twessa l-kritika ammissibbli kif ukoll il-liberta` ta' espressjoni biex ikun aktar konformi mal-kurrenti demokratici ewropej.

F'dan l-isfond l-appellant korrettament ikwota l-kaz "Lingens vs Austria (1986)" li huwa l-"bench mark" ghal decizjonijiet li fihom jinvolvu kummenti rigward persuni pubblici jew politici. Fost affarijiet ohra din il-kawza qalet "*the limits of acceptable criticism are accordingly wider as*

regards a politician as such than as regards a private individual. Unlike the latter, the former inevidably and knowingly lays himself open to close scrutiny of his every word and deed by both journalist and public at large ....” (ara wkoll Oberschlick vs Austria 1991).

Il-Qrati taghna ma qaghdux lura milli josservaw dan l-insenjament u sahhew fuq “il-bilanc illi kellu jkun hemm bejn l-interess ta’ l-individwu li jipprotegi r-reputazzjoni professjonali u l-integrita` tal-karattru tieghu u l-interess pubbliku illi jkun infurmat fuq materji li legittimament kienu jolqtu d-divulgazzjoni ta’ informazzjoni dwar materji gravi li jikkoncernaw l-opinjoni pubblika” (Perit Duminku Mintoff vs Joe Brincat et. Qorti Kostituzzjonali 08.01.2001) u ukoll “*the limits of acceptable criticism are accordingly wider as regards a politician than as regards a private individual”* (Vincent Borg vs Victor Camilleri et. App. Civili 08.11.1994).

Hu stabbilit kwindi illi persuna pubblika jew fil-politika ghanda tissaporti kritika ferm aktar gholja minn persuna privata izda tqum id-domanda safejn din il-kritika tista` tinciedi fuq il-hajja privata tieghu.

Ikkunsidrat :

B’sentenza moghtija fis-7 t’Ottubru 2005 fil-kawza Dr. Joseph M. Pirotta vs Joseph Grima l-Qorti qalet *“illi f’kawza ta’ ingurja d-difiza tal-kumment gust ma tistax tirnexxi meta dak li jinghad ikun semplici inventiva jew abbuz (ma jistax jigi tollerat illi taht il-parvenza ta’ kumment gust il-kumment isir semplici inventiva jew abbuz*.”)

Aktar ricenti ghandha l-kaz tal-Rev. George Aquilina vs Anton F. Attard (Qorti tal-Appell 29.01.2010) fejn qalet fost affarijiet ohra li insulti personali ma jistghu qatt jigu accettati bhala “fair comment”.

Ghalhekk hija l-fehma ta’ din il-Qorti li l-hajja privata ta’ persuna pubblika tista` tigi kkummentata w ikkritikata safejn din il-hajja hija manifestament vizibbli minn barra

minghajr ma tinciedi ffuq il-hajja personali u intima tal-istess persuna pubblika, sakemm din il-hajja privata ma tincedix direttament u negattivament fuq il-funzjoni pubblika tal-istess persuna.

Ghalhekk meta persuna pubblika jkollha dar illi hija f’qasam residenzjali tal-Gvern li tispikka fost l-istess djar residenzjali fil-kobor, fit-tul u fl-gholi taghha dina ma tibqax aktar fir-relm privat izda kulhadd ghandu dritt jaghti l-opinjoni tieghu kif u ghaliex din il-persuna pubblika qeghda f’dak l-istat, u hemm dritt illi jsiru domandi dwar il-legittimita` o meno ta’ dak l-akkwist.

L-istess jinghad ghal qsari li tpoggew f’ambjent pubbliku mill-kwerelant li jistghu ma joghgbux lil kulhadd u ma hemm xejn hazin illi wiehed jikritika l-imgieba tal-kwerelant fil-konfront ta’ dawn il-qsari u r-relazzjoni illi huwa ghandu mas-Sindku tal-Kalkara.

Ma hemmx dubju illi l-fatti reklamati mill-appellant huma vera. Ma giex diskuss jew mess in dubju illi l-kwerelant verament ghandu dar li tispikka fl-gholi u fil-kobor f’qasam residenzjali tal-Gvern fejn normalment l-ambjent ikun wiehed spartan u kontenut.

Lanqas ma hu kontestat illi l-kwerelant hareg ammont kbir ta’ qsari barra d-dar tieghu u f’ambjenti komuni ta’ dan il-qasam residenzjali u lanqas ma hu kontestat illi l-kwerelant jigi prim kugin ma’ l-allura Sindku tal-Kalkara Michael Cohen.

La dawn il-fatti huma vera w la l-kummenti baqghu limitati fl-ambitu tal-kriterju fuq imsemmi allura din il-Qorti ma tara xejn hazin fl-agir tal-kwerelant.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti taqta` w tiddeciedi illi tilqa` l-appell, tirrevoka s-sentenza appellata, tiddikjara l-kwerelant mhux hati tal-akkuzi migjuba kontra tieghu u konsegwentement tordna li jigi liberat minn kull imputazzjoni u htija

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------